

Het Onze Vader, het gebed dat Jezus aan de mensen leerde.

In alle talen wordt dat gebed gebeden. We zullen er straks een aantal horen: Pater Noster, Vater unser, Otce Nas, Notre Pere, Padre Nuestro, Our Father. En als we ze horen, weten we dat uit alle hoeken van de wereld mensen bidden zoals Jezus hen leerde te bidden: "Onze Vader, die in de hemelen zijt".

Dat betekent, dat al die mensen, die waar ook ter wereld het Onze Vader bidden, iets met elkaar gemeen hebben. Ze bidden allemaal: "Onze Vader". Ze hebben allemaal van Jezus geleerd elkaar te zien als kinderen van één Vader. Ze hebben allemaal van Jezus geleerd te geloven dat die Vader hen allen even lief heeft. Of ze nu bruin zijn of blank of zwart, rijk of arm, homo of hetero, of het vrome gelovigen zijn of twijfelaars, of ze gezond zijn of gehandicapt, of ze geslaagd zijn in hun carrière of met moeite hun hoofd boven water kunnen houden. Ze bidden allemaal "Onze Vader". "Voor God zijn jullie allemaal evenveel waard", leerde Jezus hen, "jullie zijn immers allemaal zijn kinderen".

"Bekijk elkaar daarom ook met die ogen" leerde Jezus hen. "Bid niet: "Mijn Vader, die in de hemelen zijt", maar: "Onze Vader". Het is de bedoeling dat jullie oog hebben voor die andere kinderen van God, het is de bedoeling dat jullie weten dat jullie iets met hen gemeen hebben, en dat jullie daarom discriminatie en vooroordelen achter je laten en hand in hand voor God willen staan. Gelijkwaardig. Bereid om het leven met elkaar te delen".

"Onze Vader" bidden is dus niet vrijblijvend. Het plaatst je in een heel groot geheel, en maakt je mede verantwoordelijk voor dat geheel. De hele wereld komt in beeld. Al die talen, al die culturen, al die mensen.

Het gaat zelfs nog verder. Het Onze Vader verbindt niet alleen met wie je je verwant voelt, het verbindt ook met wie je vreemd is, het verbindt niet alleen met degene van wie je houdt, maar ook met wie je tegenstaat, het verbindt niet alleen met degene met wie je het goed hebt maar ook met wie je iets aangedaan heeft. Voor wie "Onze Vader" bidt, komen zij allen in beeld, voor Gods aangezicht kun je om niemand heen.

Later in het gebed komen al die mensen terug: want wie bidt voor het dagelijks brood bidt dat állen dat dagelijks brood krijgen. En wie bidt om vergeving, zegt erbij: zoals ook wij vergeven...

Dat woordje "Ons" in Onze Vader roept onmiddellijk onze medemensen in beeld, die wij door Jezus leren zien als broeders en zusters. Het leert ons het woordje "humaniteit" heel breed in te vullen.

En dan nog iets anders. Als wij bidden: "Onze Vader, die in de hemelen zijt", dan kun je je afvragen: die hemelen, waarom moeten die er eigenlijk bij? Hemel is zo'n moeilijk woord voor ons, hemel is zo ver weg, zo onwezenlijk. Kunnen we dat niet beter weglaten, misschien zou God dan voor ons gevoel wat dichterbij komen.

Ik denk, dat die hemelen erbij horen, omdat de aardse vaders het er niet altijd zo goed van terecht hebben gebracht. Die hemelen zijn ervoor om te zorgen dat God geen uitvergroting wordt van onze aardse vaders. Je zou maar een vader hebben gehad die zijn handjes niet thuis kon houden, of die zo autoritair was dat hij je alle adem om jezelf te worden en vrijuit te leven ontnam. Dan krijg je bij God de Vader een associatie die niet gewenst is. Vandaar: "Onze Vader, die in de hemelen zijt". Die Vader is anders. Die valt met niets samen dat wij kennen. Die valt door ons ook niet te manipuleren, of in één of ander systeem op te sluiten zodat wij precies weten hoe hij denkt. Deze hemelse Vader is vrij, die is zichzelf.

Hij is niet te definiëren of toe te eigenen, hij is er voor alle mensen, zijn goedheid heeft geen einde en hij is altijd anders dan wij denken. Die ruimte moeten wij hem geven, en dat doen we door te zeggen: "die in de hemelen zijt". Hemel is vooral een warm woord.

Door ons te leren bidden: "Onze Vader die in de hemelen zijt" zorgt Jezus ervoor dat God vrij blijft van onze vaderbeelden én dat niemand zich God kan toeëigenen: God is niet de God van de kerk, God is niet de God van het rijke westen, God is ook niet de God van ons eigen hart alleen. God is God, hij is zichzelf en hij is er voor iedereen.

Onze Vader, die in de hemelen zijt.... wordt dan: U, die ons leert onze medemensen als onze broeders en zusters te zien, u, die ons leert wat gelijkwaardigheid is en solidariteit, u, die ons leert te gaan voor en te staan voor de humaniteit... Omdat u bent wie u bent, daarom moet uw naam geheiligd worden, daarom bidden wij: dat uw koninkrijk kome en uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.

Wereldwijd wordt dat gebeden, in alle talen, door alle soorten mensen, die verlangen naar en zich met God mee willen inzetten voor dat Rijk van God, voor wereldwijde humaniteit, een vaderland voor allen.

Ave Maria....

Ik weet niet in hoeverre u op de hoogte bent, maar ik ben protestant en protestanten hebben niet zoveel met de Maria die in de katholieke kerk met kroon en blauw gewaad nadrukkelijk aanwezig is.

In de protestantse kerk wordt Maria niet op een voetstuk gezet en omringd door kaarsen. Protestanten bouwen geen kapelletjes voor haar, bidden geen rozenkrans, en vragen niet of Maria voor hen wil bidden. In de kerkgeschiedenis hebben protestanten zich afgezet tegen wat in hun ogen een onjuiste verering van Maria was. En daarmee hebben ze Maria vaak ten onrechte helemaal weggedaan, het kind met het badwater weggegooid. Dat is jammer, want uit de bijbelse verhalen komt een Maria naar voren, waarvan je wat mij betreft nu nog steeds kunt zeggen: "Gezegend ben je onder de vrouwen". Die Maria, wil ik hier vanavond naar voren brengen.

Dat is de Maria die we uit de bijbel leren kennen als de moeder van Jezus. Ze komt in die verhalen naar voren als het onaanzienlijke meisje dat ongevraagd zwanger werd, dat vol werd van de Heilige Geest, en daar moedig mee omging: "Mij geschiede naar uw Woord" sprak ze dapper toen ze hoorde wat haar rol zou zijn. Maar wat dat allemaal precies inhield, zal ze daarna pas hebben ontdekt. Het zal niet gemakkelijk zijn geweest. Ze zal ervaren hebben wat het is om vernederd te worden doordat anderen schande van haar spraken. Wat zal er niet gefluisterd zijn, achter haar rug. Schande! Zo jong nog, en dan al bedorven. Alsof Maria erom gevraagd had zwanger te worden! Wat zal haar dat eenzaam hebben gemaakt, wat zal het pijn hebben gedaan, al die oordelen van de mensen.

De bijbel vertelt ook dat Maria haar heil ging zoeken bij haar tante Elizabeth. Ook die was zwanger. Ook over haar werd gefluisterd. Zij werd veracht, staat er in de bijbel. Eerst al haar leven lang omdat ze onvruchtbaar was. "Kijk, daar gaat Elizabeth, die kan geen kinderen krijgen, ze is geen volwaardige vrouw". En elke keer zal dat weer zeer hebben gedaan. En nu was ze op haar oude dag zwanger geworden, en nu was het: "Kijk, daar gaat Elizabeth, die moet zo nodig toch nog een kind krijgen, belachelijk". Maria en Elizabeth, twee zwangere vrouwen die naast hun kind ook de schande en de vernedering moeten dragen. Een oude en een te jonge vrouw. De deur gaat open, Maria komt binnen, ze vallen elkaar in de armen en Elizabeth roept uit: "Wees gegroet Maria. De meest gezegende ben je onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot".

Hoe zou het zijn geweest om die woorden te horen? Waar iedereen haar schande toesprak, wordt ze nu opeens de meest gezegende van alle vrouwen genoemd. En waar iedereen die vrucht van haar schoot vuil aankeek en er geen raad mee wist, wordt nu

opeens gezegd: "gezegend is de vrucht van je schoot!" 't Zal je maar gezegd worden in zo'n situatie.

't Moet dan ook de Geest van God zijn geweest die Elizabeth die woorden ingaf, woorden die ingingen tegen alles wat Maria tot dan toe had gehoord, tegendraadse woorden, tegen het kleinerende gefluister van de mensen in. Begeesterde woorden, die Maria op haar voeten zetten, haar sterk maken om dwars tegen wat de mensen vinden en zeggen haar kind met trots te dragen en op te voeden en zo mee te werken aan de toekomst van God.

"Gezegend ben je onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot". Het Bijbelverhaal vertelt dat Maria na het horen van die woorden begint te spreken. Te zingen, een hele lofzang vol, het Magnificat, de lofzang van Maria. "Het strijdlied van Maria" kunnen we beter zeggen, want haar lied zit vol vuur. Vuur van de Geest van God, vuur van alle profeten uit het Oude Testament. Vol vuur getuigt ze van Gods toekomst waarin de dingen recht gezet zullen worden en mensen tot hun recht zullen komen, waarin de kleinen gezien zullen worden en de te groten een toontje lager zullen zingen. "Het is al begonnen" zingt zij, "in mij. God is al bezig, de wereld zál anders worden". Vol vuur zingt ze over God die machtige dingen aan haar gedaan heeft, die haar zijn barmhartigheid heeft getoond, die groot heeft gemaakt wat klein gehouden werd, en die daarmee door zal gaan, wereldwijd, tot in eeuwigheid. "De wereld zal veranderen, God is er al mee begonnen, ik spreek uit ervaring, God is groot!"

Het vernederde meisje staat in dat lied op tot een sterke, krachtige vrouw. Een mondige strijdbare, revolutionaire vrouw. Een vrouw uit duizenden. Een vrouw om u tegen te zeggen, een vrouw om naar op te kijken. Door deze vrouw is Jezus opgevoed, met dit vuur is ook Hij beziel geraakt, het strijdlied van zijn moeder stond ook hem op het lijf geschreven. Jezus had het van geen vreemde. Een krachtige vrouw is Maria. Inderdaad iemand van wie gezegd mag worden: "Gezegend ben je onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot".

"Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen" zingt Maria ook nog. Nou, dat is gebeurd. Haar naam is hoog verheven, ze is op een voetstuk gezet, kreeg een kroon, werd en wordt vereerd. Maar waarom? Omdat ze zo'n sterke vrouw was, omhoog gehaald en sterk gemaakt door God, een vrouw vol geestkracht en vreugde omdat God bezig is deze wereld ánders te maken? Een vrouw die haar elan heeft overgedragen op haar Zoon?

Of wordt ze vereerd als het ingetogen, afwachtende meisje dat eeuwig maagd is en zich schikte in haar lot?

Protestanten zeggen: Als die maagdelijkheid van Maria wordt vereerd, dan heb je niets aan haar. Dan komt ze heel ver af te staan van gewone mensen. Dan is ze geen mens meer van vlees en bloed. Dan wordt ze een symbool van een soort reinheid en kuisheid, waar geen normaal mens aan kan tippen. Dan wordt vrouwelijke sexualiteit iets dat met zonde en schuld te maken heeft, want dan wordt maagdelijkheid de norm. Een raar bedenksel, die eeuwige maagdelijkheid, vast een bedenksel van mannen voor wie sexualiteit iets lastigs is.

Want let wel: in de bijbel wordt Maria niet geprezen vanwege haar maagdelijkheid, maar omdat er naar haar werd omgezien. God zag naar haar om, dáárom is zij gezegend onder de vrouwen. Maria, die onbeduidend gewone Maria, voor wie God oog had. Dát is wat haar zo bijzonder maakt, Gód had oog voor haar, dáárom zingt zij haar loflied. Zij mag er zijn, ondanks alles, ze mag zich zelfs bijzonder weten in Gods ogen, ondanks alles.

"Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen". Ja, en ik hoop niet vanwege haar eeuwige maagdelijkheid, ook niet omdat ze zo vroom en ingetogen haar plaats wist en zich alleen maar liet gebruiken als bescheiden werktuig, maar omdat God naar haar heeft

omgezien, omdat de Geest van God over haar is gekomen en haar dat prachtige strijdlid in de mond heeft gelegd. Omdat ze een vrouw is om u tegen te zeggen, een gezegende onder de vrouwen, eentje die haar mondje durft roeren, zich niet laat kleineren en net als de profeten uit het Oude Testament oog heeft voor waar God bezig is groot te maken wat klein gehouden werd.

Maria, een vrouw om in ere te houden. Wat mij betreft niet door haar op een voetstuk te plaatsen en hemels te maken, ver verheven boven de mensen. Maar door haar heel aards te houden, en met haar mee te zingen over Gods ontferming over allen die vernederd zijn. Vol hoop en vuur, vol Geest van God, vol strijdvaardigheid, vol verwachting van een wereld waarin de te groten van hun tronen worden gestoten en de geringen eindelijk aanzien krijgen.